

Huvudman

Köpings kommun
kopings.kommun@koping.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Ullvi 2 i Köpings kommun; nu fråga om uppföljning av beslut av den 14 mars 2023.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Köpings kommun att senast **fredag den 29 mars 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet, utredning av elevers behov av särskilt stöd samt reducering av studietid på introduktionsprogrammet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Köpings kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Köpings kommun ska vidta följande åtgärder

Studiehandledning på modersmålet

Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmål ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. Köpings kommun ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över behovet av studiehandledning på modersmålet vid skolenheten. Sammanställningen ska visa i vilka språk det finns behov, hur många elever som har behov av dessa språk samt hur behovet tillgodoses eller om det inte tillgodoses. (9 kap. 9 § gymnasieförordningen (2010:2039)).

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 15 november 2023 – 15 mars 2024 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Dokumentationen ska redovisas skriftligen till Skolinspektionen senast den 29 mars 2024. (3 kap. 7 § skollagen).

Reducering av studietid på introduktionsprogrammet

Se till att utbildningens omfattning på introduktionsprogrammet enbart minskas för de elever som bedöms ha särskilda skäl av huvudmannen, eller den som huvudmannen delegerat uppgiften till. Köpings kommun ska i samband med redovisningen inkomma med en sammanställning över alla elever som har minskad garanterad studietid, av vilken de särskilda skälen för respektive elev framgår. (17 kap. 6 § skollagen).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen från att ingripa mot Köpings kommun avseende brister rörande individuella studieplaner på introduktionsprogrammet och planen mot kränkande behandling. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser anmälan och utredning om kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:7706) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2022 genomfört en tillsyn av Ullvi 2 i Köpings kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande extra anpassningar, anmälan till rektorn då en elev befaras att inte uppfylla de betygskriterier som

minst ska uppfyllas trots extra anpassningar, utredning av elevens behov av särskilt stöd, studiehandledning på modersmålet, individuella studieplaner på introduktionsprogrammet, reducering av elevers studietid på introduktionsprogrammet, planen mot kränkande behandling, anmälan och utredning om kränkande behandling samt utredning och åtgärder om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse.

Skolinspektionen har den 14 mars 2023 beslutat att förelägga Köpings kommun att senast den 20 september 2023 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande skyldigheten att starta en utredning av elevens behov av särskilt stöd, planen mot kränkande behandling samt anmälan och utredning om kränkande behandling. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Köpings kommun en anmärkning rörande individuella studieplaner på introduktionsprogrammet, reducering av elevers studietid på introduktionsprogrammet och studiehandledning på modersmålet.

Köpings kommun har den 26 september 2023 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen.

I samband med uppföljningen av ärendet har Skolinspektionen i oktober 2023 genomfört intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har Skolinspektionen även granskat bland annat individuella studieplaner, utdrag ur betygskatalogen, förteckning över elever med åtgärdsprogram och åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Köpings kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats. Köpings kommun har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare och representanter för elevhälsan uppger vid intervjuer att det på skolan finns 16, namngivna, elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som i dagsläget inte erbjuds det. De språk som det saknas studiehandledare i är kurdiska, ukrainska, turkiska, bosniska, romani, dari och finska. Rektorn bekräftar

att det finns 16 elever som är i behov av studiehandledning i ovanstående språk men som inte får det.

Av intervjuer med lärarna framkommer också att lärarna inte har informerat alla elever om möjligheten att få studiehandledning på modersmålet eftersom det inte finns studiehandledare att tillgå på alla språk som eleverna skulle behöva.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (9 kap. 9 § gymnasieförordningen.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att ge elever, som är i behov av det, studiehandledning på modersmålet. Utredningen visar att det finns elever på skolan som inte får någon studiehandledning på modersmålet alls, trots att de har behov av det.

Studiehandledning på modersmålet är en rättighet för en elev som behöver det. För den enskilda eleven kan studiehandledning på modersmålet göra det möjligt för eleven att uppnå de betygskriterier som minst ska uppfyllas i ett eller flera ämnen även om eleven inte klarar att följa undervisningen på svenska. Att samtliga elever med rätt till studiehandledning på modersmålet inte fått sitt behov tillgodosatt är således en brist. Skolinspektionen bedömer därför att huvudmannen inte uppfyller författningarnas krav på att ge studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det.

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

En representant för elevhälsan uppger i intervju att det finns en elev som anmäldes under våren 2023 men det har inte startats någon utredning. Representanten säger även att hen är rädd att det finns ganska många exempel på fler elever som har anmälts men där det inte har startats en utredning. En representant uppger att hen bara har gjort utredningar som har utmynnat i åtgärdsprogram. På frågan om elevhälsan inte gör någon utredning när de vet att det inte ska sättas in särskilt stöd, svarar en representant att elevhälsan inte gör det. Av intervjun med rektorn framkommer att rektorn känner igen sig i ovanstående beskrivning från elevhälsan. Rektorn uppger att hen delar uppfattningen att en utredning om särskilt stöd inte görs för de elever som de vet ej är i behov av särskilt stöd.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen.)

I vissa fall kan en utredning göras snabbt och enkelt, medan det i andra fall kan behövas en mer omfattande utredning. (Prop. 2009/10 sid 291.)

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att rektorn inte alltid startar en utredning om en elevs behov av särskilt stöd då en elev befaras att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att eleven har getts extra anpassningar. Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete när det gäller att utreda elevers behov av särskilt stöd. Utredningen visar att det åtminstone finns en elev som är anmäld men som inte har utretts för behov av särskilt stöd trots att ett sådant behov kan finnas. Vidare uppger både representanter för elevhälsan och rektorn att det finns flera elever som har blivit anmälda men som inte är utredda, dock nämns inga namn. Av intervju med elevhälsan och rektorn framgår att någon utredning inte görs om de på förhand vet att eleven inte är i behov av särskilt stöd.

En rektor, eller den som uppgiften är delegerad till, är alltid skyldig att starta en utredning efter att hen har mottagit en anmälan om särskilt stöd. Enligt Skolinspektionen föreligger det mot denna bakgrund fortfarande brister i utredningsskyldighet vid Ullvi 2. Om en elevs behov inte utreds alls, eller inte utreds skyndsamt, riskerar eleven helt eller i vart fall under en viss tid, att bli utan det särskilda stöd som eleven kan ha rätt till.

Reducering av studietid på introduktionsprogrammet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger i intervjun att majoriteten av eleverna på introduktionsprogrammet har beslut om minskad garanterad undervisningstid. De har i genomsnitt 19-20 timmar undervisning i veckan istället för i genomsnitt minst 23 timmar i veckan. Rektorn uppger att några elever har minskad garanterad undervisningstid på grund av medicinska eller neuropsykiatriska skäl. För de eleverna har skolan initierat processen utifrån att skolpersonalen bedömer att minskad garanterad undervisningstid skulle vara gynnsamt för eleven. En

överbäggande del av eleverna med beslut om minskad undervisningstid har enligt rektorn dock det på grund av att de enbart saknar godkända betyg i enstaka grundskoleämnen och vill fokusera helt på de ämnen som de saknar. Eleven ansöker i det fallet till rektorn om att få minskad garanterad undervisningstid. Rektorn uppger vid intervjun att om eleven saknar godkända betyg i enstaka ämnen och vill fokusera helt på dem anses det vara ett särskilt skäl för att bevilja minskad garanterad undervisningstid. Vidare uppger rektorn att det är en utmaning om eleven bara saknar godkända betyg i exempelvis två ämnen. Då kan inte eleven läsa de ämnena i 23 timmar per vecka. Skolan har inte heller möjlighet att erbjuda de eleverna en yrkeskurs utan istället minskar skolan undervisningstiden så att eleverna blir klara med ämnena som de behöver.

Rättslig reglering

Utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. (17 kap. 6 § skollagen.)

Exempel på sådana särskilda skäl kan vara att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna. Flera andra stödåtgärder först bör ha prövats innan huvudmannen fattar beslut om minskad undervisningstid av sådana skäl. I vissa fall kan det dock vara uppenbart att undervisningstiden behöver minskas t.ex. på grund av en genomgripande medicinsk behandling. (Prop. 2017/18:183 sid. 94.)

Regeringen anser att möjligheten att göra undantag från den minsta garanterade undervisningstiden är begränsad, eftersom tiden för lärande, tillsammans med kvaliteten på undervisningen, är en av de viktigaste faktorerna för elevers målluppfyllelse. (Prop. 2017/18:183 sid. 94.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att en majoritet av eleverna med beslut om minskad garanterad undervisningstid vid gymnasieskolan Ullvi2 saknar sådana särskilda skäl som lagstiftaren åsyftar. Att medge elever minskad undervisningstid med anledning av att eleverna vill fokusera helt på de ämnen som de saknar godkänt i är enligt Skolinspektionens bedömning inte förenligt med skollagens bestämmelser om minskad garanterad undervisningstid. Det riskerar att förlänga elevens totala studietid på introduktionsprogrammet.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Köpings kommuns verksamhet vid Ullvi 2 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet, utredning av elevers behov av särskilt stöd och reducering av studietid på introduktionsprogrammet. Det finns därför skäl att förelägga Köpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Det saknades en plan mot kränkande behandling för Ullvi 2 avseende läsåret 2022/2023. Köpings kommun har inkommit med en plan mot kränkande behandling för läsåret 2023/2024 som Skolinspektionen har granskat. Eftersom det inte finns någon plan för 2022/2023 saknar planen för 2023/2024 en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 8 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2022/2023 saknar en redogörelse för hur resultatet av hur föregående års åtgärder mot kränkande behandling har genomförts.

Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att ha upprättat en plan mot kränkande behandling för läsåret 2023/2024 samt genom att säkerställa att den planen innehåller de årliga åtgärder skolan avser att påbörja eller genomföra för att förebygga och förhindra att kränkningar sker. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen säkerställer att kommande läsårs plan ska innehålla såväl en redogörelse av föregående års genomförda åtgärder som en redogörelse för de åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året.

Individuella studieplaner på introduktionsprogrammet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har i samband med tillsynen granskat fem individuella studieplaner. Av dessa fem innehöll tre stycken uppgifter om utbildningens mål. Rektorn uppger i intervju att mallen för individuella studieplaner har gjorts om på så vis att målet med utbildningen skrivs in i den individuella studieplanen. Några elever har fortfarande inte fått en individuell studieplan enligt den nya mallen men det kommer att göras enligt uppgifter från rektorn.

Rättslig reglering

En individuell studieplan, för en elev som går ett introduktionsprogram, ska bland annat innehålla uppgifter om

- utbildningens mål och längd,
- delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen och
- när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot. (1 kap. 7 § gymnasieförordningen.)

Skolinspektionens bedömning

Det saknas visserligen uppgift om utbildningens mål i vissa av elevernas studieplaner men det framgår att det kommer att åtgärdas. Skolinspektionen bedömer därför att Köpings kommun har vidtagit en nödvändig rättelse för att avhjälpa bristen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2). Köpings kommuns verksamhet vid Ullvi 2 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller planen mot kränkande behandling och individuella studieplaner på introduktionsprogrammet.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att ha påbörjat arbetet med att årligen upprätta en plan mot kränkande behandling samt att se till att målet med utbildningen skrivs in i alla individuella studieplaner. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Anmälan och utredning om kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer framgår att personalen har fått information om skyldigheten att anmäla kränkande behandling. Lärarna uppger att de alltid anmäler om de får

kännedom om att en elev anser sig ha blivit kränkt. Representanter för elevhälsan och rektorn instämmer i denna beskrivning.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen.)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Erik Almqvist.

Utredaren Fanny Stenberg har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Maria Klasson medverkat.